

List predsedu SPPK k návrhu nariadenia o udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín

Vážený pán minister,

od predstavenia návrhu Nariadenia o udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín (ďalej len SUR) Európskou komisiou (ďalej EK) dňa 22. júna 2022, ktorá má nahradiť súčasnú smernicu 2009/128/ES o udržateľnom používaní pesticídov rastie nespokojnosť poľnohospodárov nielen na Slovensku s likvidačnými podmienkami, ktoré tento návrh nariadenia kladie na poľnohospodárov. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (ďalej len SPPK), zastupujúca veľkú časť poľnohospodárskych subjektov v Slovenskej republike, súhlasí s potrebou zlepšiť trvalo udržateľné používanie prípravkov na ochranu rastlín. Návrh nariadenia má dobrý úmysel znížiť riziká škodlivých účinkov na životné prostredie a na ľudské zdravie, ale nachádzajú sa tam aj také návrhy, ktoré sú v podmienkach SR ťažko realizovateľné a ktoré považujeme z pohľadu aplikačnej praxe pre poľnohospodárov a aj pre národnú administratívu za problematické. Slovenskí poľnohospodári už dnes spĺňajú najprísnejšie pravidlá v tejto oblasti a Slovensko je dlhodobo hlboko pod priemerom EÚ v používaní prípravkov na ochranu rastlín

Oceňujem nasadenie a úsilie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v tejto oblasti. Keďže nás znenie tohto návrhu mimoriadne znepokojuje, SPPK návrh SUR detailne analyzuje v rámci internej pracovnej skupiny. O pripomienkach k SUR, ktoré táto pracovná skupina vygenerovala, je MPRV SR informované. Napriek tomu si dovoľujem upriamiť Vašu pozornosť v tomto liste aspoň na tie najzávažnejšie.

Na základe internej analýzy SPPK vplyvu SUR na poľnohospodárske subjekty chceme upozorniť na minimálne tri závažné oblasti tohto návrhu nariadenia, a to na oblasť redukcie chemických pesticídov a súvisiacich rizík o 50% a redukcie nebezpečnejších pesticídov o 50%, na definovanie citlivých oblastí a na vysokú administratívnu záťaž štátnych orgánov, a tým aj poľnohospodárskych subjektov.

Redukciu chemických pesticídov o 50% považujeme za nekvalifikované a čisto politické rozhodnutie Európskej komisie. Štáty so súčasnou nižšou úrovňou spotreby pesticídov, medzi ktoré patrí aj Slovensko, môžu dosiahnuť aplikáciu SUR v praxi nefunkčnú a neudržateľnú úroveň z hľadiska produkcie poľnohospodárskych plodín a konkurencieschopnosti. Navyše údaje, s ktorými pracuje a z ktorých EK vychádza, nemajú stanovenú jednotnú metodiku monitoringu spotreby POR. Vychádza sa len z údajov o predaji POR. Navrhujeme preto, aby EK v prvom rade posúdila reálnu spotrebu účinných látok na ha využívanej poľnohospodárskej pôdy v každom členskom štáte EÚ, následne stanovila metodiku redukcie zvlášť za každý členský štát. V opačnom prípade môže nastať situácia, keď potraviny, komodity a výrobky, ktoré následne nebude EÚ vedieť zabezpečiť, sú/budú dovezené z tretích krajín, kde používanie prípravkov na ochranu rastlín a ich manažment je na inej (horšej) úrovni.

Podmienka EK zakázať v rámci citlivých oblastí ako sú oblasti využívané širokou verejnosťou, oblasti využívané prevažne zraniteľnými skupinami, mestské oblasti a športové a rekreačné zariadenia, mestské oblasti pokryté vodným tokom alebo vodným prvkom, poľnohospodárske oblasti venované neproduktívnym funkciám a ekologicky citlivé oblasti (oblasti ochrany vôd, oblasti chránené z hľadiska biotopov a biodiverzity a oblasti, kde hrozí vyhynutie opelovačov) používanie, resp. aplikáciu pesticídov, považujeme za likvidačnú z pohľadu poľnohospodárskych subjektov a ohrozujúcu z pohľadu potravinovej bezpečnosti. Podľa neoficiálnych informácií, ktorými SPPK disponuje, citlivé oblasti na Slovensku pokrývajú až 80% poľnohospodárskej pôdy! Navrhujeme preto radikálne

zúženie definície citlivých oblastí a povoliť v nich používanie prípravkov na biologickú kontrolu a prípravkov s nízkym rizikom. Bolo by to v súlade s potrebou podporovať biologické a nízkorizikové pesticídy ako bezpečnejšie alternatívy k chemickým pesticídom.

Ochrana rastlín v dnešnej dobe slúži potravinovej bezpečnosti. Najmä v súčasnej krízovej situácii by zásobovanie cenovo dostupnými potravinami malo mať najvyššiu prioritu, aby občania nestáli pred rozhodnutím či sa najesť alebo si zakúpiť (eat or heat).

Dovoľujem si Vás preto, vážený pán minister, požiadať, aby ste aj naďalej zo všetkých síl obhajovali slovenských poľnohospodárov a na nadchádzajúcom zasadaní Rady, ktoré sa bude venovať problematike SUR sa postavili za vypracovanie komplexnej dopadovej štúdie aplikácie SUR na jednotlivé členské štáty a EÚ ako celok a následné prepracovanie tohto návrhu EK tak, aby bol v súlade s udržateľnou poľnohospodárskou praxou.

Emil Macho

predseda SPPK